

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/522/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Bpkf.I.365/2024/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Gatter László ügyvéd) útján eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján kérte a Győri Ítéltábla Bpkf.I.365/2024/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozót a Tatabányai Törvényszék 2022. március 10-én kihirdetett 17.B.48/2022/2. számú ítéletében bűnösnek mondta ki három rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan, bűnszövetségben elkövetett vesztegetés bűntettében, és felbujtóként, folytatólagosan, bűnszövetségben elkövetett csalás vétségében, ezért a bíróság halmazati büntetésül két év végrehajtásában öt évre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Rendelkezett a bíróság az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, valamint az indítványozó vagyonát képező ingatlan zár alá vételének feloldásáról, mivel nem került sor vagyonekbevitel alkalmazására. Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész eljárási szabálysértésre hivatkozással fellebbezést terjesztett elő és kérte az ítélet hatályon kívül helyezését azon az alapon, hogy a bíróság az előkészítő ülésen – tárgyalás tartása nélkül – vett fel okiratok ismertetésével bizonyítást az indítványozó tulajdonában álló, zár alá vétellel érintett ingatlan vonatkozásában. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla 2022. június 15-én meghozott ítéletével megváltoztatta az elsőfokú ítéletet és mellőzte az indítványozó tulajdonában álló ingatlan zár alá

vételének feloldásáról szóló rendelkezést. Utalt arra a bíróság, hogy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás keretében tisztázhatók azok a körülmények, amelyek a zár alá vétel feloldásával és a vagyonekbevitel elrendelésével kapcsolatosak.

- [3] A Tatabányai Törvényszék egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban 2023. április 3-án meghozott 17.Bpk.449/2022/14. számú végzésében döntött a zár alá vétel kérdésében, a vagyonekbevitelre irányuló indítványt elutasította, a zár alá vételt pedig feloldotta. Az ügyészség fellebbezése alapján másodfokon eljáró Győri Ítélőtábla 2023. június 6-án meghozott Bpkf.I.168/2023/3. számú végzésével hatályon kívül helyezte a Tatabányai Törvényszék végzését és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot. A megismételt elsőfokú eljárásban a Tatabányai Törvényszék 2023. október 26-án meghozott 17.Bpk.406/2023/10. számú végzésével elutasította az ingatlanra vonatkozó vagyonekbeviteli indítványt és feloldotta az ingatlan zár alá vételét. A bíróság álláspontja szerint a terhelt igazolta, hogy az ingatlant nem bűncselekmény útján szerezte, ezért vagyonekbevitel elrendelésének nincs helye. Az ügyészi fellebbezés alapján eljáró Győri Ítélőtábla 2023. december 12-én meghozott Bpkf.I.415/2023/3. számú végzésével megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését és elrendelte a vagyonekbevitelt. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból azt a következtetést vonta le, hogy a megkötött kölcsönszerződés nem valós, mert az nélkülöz mindenféle gazdasági racionalitást. Erre tekintettel a bíróság megállapította, hogy a terheltnek nem sikerült azt bizonyítania, hogy a terhére megállapított korrupciós bűncselekmény elkövetésének idején szerzett ingatlant a hivatkozott kölcsönszerződés alapján, legális forrásból vásárolta meg, és miután az ingatlan értéke a terhelt jövedelmi viszonyaihoz képest különösen aránytalan, a vagyonekbevitelt el kell rendelni.
- [4] Az indítványozó alkotmányjogi panaszban az Abtv. 27. §-a alapján kérte a Győri Ítélőtábla Bpkf.I.415/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság a 3386/2024. (XI. 8.) számú határozatával megállapította, hogy a Győri Ítélőtábla Bpkf.I.415/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenes, és azt megsemmisítette. A határozat indokolása szerint az ügyben sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése azáltal, hogy az egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban az ügyészi fellebbezést, valamint az ügyészi átiratot a másodfokú bíróság nem kézbesítette a vagyonekbevitellel érintett terhelt és védője részére, így az ítélőtábla nem biztosította a terhelt és a védő részére a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó eljárási jogaik gyakorlásának lehetőségét.
- [5] Az Alkotmánybíróság határozata folytán megismételt másodfokú eljárásban a Győri Ítélőtábla a 2024. december 2. napján kelt Bpkf.I.365/2024/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és tárgyi „kivett telephely” megnevezésű 1,5459 ha térfelületű ingatlan vonatkozásában vagyonekbevitelt rendelt el. Az ítélőtábla álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az, hogy az indítványozó terheltnek megfelelő jövedelme volt az ingatlan megvásárlásához. Hivatkozott ugyan

a védelem az ügyészi fellebbezésre tett észrevételében arra, hogy a vádlott folyamatos munkaviszonyból származó jövedelemmel, bérleti díjjal rendelkezett, azonban elmulasztotta csatolni a terhelt jövedelméről szóló igazolást, illetve a kifizetést igazoló dokumentumot, így állítását nem tudta bizonyítani. Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy mivel az indítványozó terheltnek nem sikerült bizonyítania azt, hogy a terhére megállapított korrupciós bűncselekmény elkövetésének idején szerzett fenti ingatlant a hivatkozott kölcsönszerződés alapján, legális forrásból vásárolta meg, emiatt arra – miután annak értéke a terhelt igazolható jövedelmi viszonyaihoz képest különösen aránytalan – vagyonelkobzást kell elrendelni.

- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte a Győri Ítélőtábla Bpkf.I.365/2024/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a Győri Ítélőtábla megsértette a terhelt tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó védelemhez való jogát. Az indítványozó rögzítette, hogy a másodfokú bíróság által a korábbi alkotmánybíróági eljárást követően megküldött fellebbviteli főügyészégi indítványban a védelem részére megjelölt 8 napos határidőt a védelem teljesítette, a munkaviszony fennállására vonatkozó igazolás becsatolására 30 napos határidőt kért tekintettel arra, hogy a Romániában történő munkavállalás miatt a dokumentum beszerzése több időt vesz igénybe. Az igazolás határidőn belül becsatolásra került. Az indítványozó előadása szerint a Győri Ítélőtábla nem várta meg, hogy a védelem becsatolhassa – az egyébként általa kért reális határidőn belül – a bizonyítékokat, hanem érdemi döntést hozott. Az indítványozó utalt arra is, hogy a hatékony védelem alapeleme a tisztességes eljárásnak, ebben a körben hivatkozott a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 3. § (1) bekezdésében foglalt követelményre is. Álláspontja szerint ez a jog azáltal sérült, hogy a bíróság nem biztosította – a védő kifejezett kérése ellenére sem – azt, hogy az érveit alátámasztó bizonyítékait bemutathassa. Ezzel összefüggésben hivatkozott a bizonyítékok előterjesztéséhez való jogot is rögzítő 2286/2024. (XI. 8.) AB határozat ide vonatkozó pontjaira is.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”

[8] 2. A Be. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„3. § (1) A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.

[...]

(4) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság köteles megfelelő időt és körülményeket biztosítani a védelemre való felkészüléshez.

[...]

(6) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság köteles a terheltet mentő és a büntetőjogi felelősségét enyhítő körülményeket hivatalból figyelembe venni.”

[9] „163. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet.”

„167. § (1) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.”

„672. § (1) Egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban e törvény rendelkezéseit az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”

„673. § (1) A bíróság az ügyiratok alapján dönt, ha az ügyész, a terhelt vagy a védő meghallgatása szükséges, nyilvános ülést, ha más bizonyítást vesz fel, tárgyalást tart.”

„674. § (1) A bíróság az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás alapján, szükség esetén az alapügyben meghozott határozat törvénysértő rendelkezésének hatályon kívül helyezése mellett a törvénynek megfelelő határozatot hoz.

[...]

(5a) A másodfokú bíróság az egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban a fellebbezésről tanácsulésen határoz, ha az ügyész, a terhelt vagy a védő meghallgatása szükséges, nyilvános ülést tart, ha más bizonyítást vesz fel, tárgyalást tart.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósága feltételeinek vizsgálatakor az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt megvizsgálta, teljesültek-e az indítvány befogadhatóságának az Abtv.-ben meghatározott feltételei.
- [12] Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet benyújtani. A büntetőjogi jogkövetkezményről rendelkező egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban hozott döntés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az eljárást lezáró egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet {3185/2023. (IV. 12.) AB határozat, Indokolás [17]; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [42]; 3386/2024. (XI. 8.) AB határozat, Indokolás [12]}.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése], a támadott bírói döntést, tartalmaz a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére.
- [15] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [16] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság szerint a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, ezért vizsgálandó, hogy a bizonyítási eljárás során a bíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal és a védelemhez való joggal összhangban járt-e el akkor, amikor egy, a védelem által relevánsnak tartott bizonyíték hiányában hozta meg döntését.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján külön befogadási eljárás lefolytatása nélkül érdemben bírálta el az ügyet.

IV.

- [18] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [19] 1. Az Alkotmánybíróság először áttekintette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jognak, valamint a XXVIII. cikk (3) bekezdésében rögzített védelemhez való jognak az ügy megítélése szempontjából releváns alkotmányos elveit.
- [20] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze, amelyet későbbi döntéseiben továbbfejlesztett. Az Alaptörvény hatálybalépése után az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nem csak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]). A tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [21] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]}.
- [22] A fegyveregyenlőség elve a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Itt érintkezik a tisztességes eljárás elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés idejének és eszközeinek követelményével {3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [33]; 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96}. A fegyveregyenlőség ennek

következtében összekapcsolódik a védelemhez való jog gyakorlásával, amelynek egyik részjogosítványa az, hogy a terheltnek vagy védőjének lehetősége legyen bizonyítási indítványok előterjesztésére {3183/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.

- [23] Az Alkotmánybíróság az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárás keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság jellemzően az adott eljárás egészének a figyelembevételével értékeli, hogy az eljárás tisztességes volt-e. Az alkotmányossági vizsgálat során ugyanakkor nem lehet eltekinteni attól sem, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelmények nem ugyanazokat a garanciákat jelentik az egyes bírósági szakaszok esetében (pl. elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárás). Az Alkotmánybíróság ezért a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelményeket mindig az adott eljárás sajátosságaihoz igazodóan értékeli {vö. 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [58]; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság a védelemhez való joggal összefüggésben a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban rögzítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított jog értelmezésekor irányadónak tekinti a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatban kimunkált alkotmányos tételeket. A védelemhez való jog alkotmányos büntetőeljárás alapelve az eljárás egész menetében számtalan részletszabályban ölt testet. A védelmet megillető jogok magukban foglalják az ügy megismerését és az ügy előbbre vitelét szolgáló jogokat. Az ügy megismerését biztosító jogok közé tartozik a jog a hatósági határozatok, intézkedések megismerésére, az iratbetekintés, valamint a jelenléthez való jog. Az ügy előbbre vitelét szolgáló jogok közé tartozik az indítványok, észrevételek megtételéhez, a jogorvoslat benyújtásához, a kérdéshez, valamint a perbeszéd megtartásához fűződő jog {15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [36]–[39]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [96]}.
- [25] A büntetőeljárások során a védelemhez való jog formális biztosítása nem elegendő, az Alkotmánybíróság egyrészt annak hatékony érvényesülését követeli meg, másrésztől kifejezetten kiterjeszti azt a terhelt és a védő megfelelő felkészülésére, jogaik gyakorlására, az iratokhoz való hozzáférésére. „A védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igényrel szembeni érveit felhozhasssa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe. A védelemhez való jog tartalmát képezik a védő azon eljárási jogosítványai, illetve a hatóságok azon kötelezettségei, amelyek részéről a védelem ellátását lehetővé teszik” {vö. 3248/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [24]; 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]; ABH 1991, 414, 415}.

- [26] 2. Jelen ügyben a tisztességes eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog, valamint ezek részjogosítványai szorosan összefüggenek. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban ezen alapjogokkal kapcsolatban előadott sérelmeket a tisztességes eljáráshoz való jog szempontjából, azt központba helyezve, összességében vizsgálta.
- [27] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a terhelti jogok érvényesülésének sérelmére hivatkozva állította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog sérült a másodfokú eljárásban azáltal, hogy a másodfokú bíróság nem várta be – az indítványozó álláspontja szerint az ügy érdemére való kihatás szempontjából fajsúlyos – a becsatolt okirati bizonyítékokat. Arra hivatkozott, hogy – figyelemmel arra, hogy az érintett időben Romániában dolgozott – a munkavállalást igazoló dokumentumok beszerzése több időt vehet igénybe. Előadta továbbá azt is, hogy korábban sor került már bizonyítás lefolytatására. Álláspontja szerint ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bírósághoz mérten tényszerűen iratellenes.
- [28] 2.2. Az Alkotmánybíróság számos határozatában rögzítette, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján a testület az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe tartozik a bírói döntések kizárólagos alkotmányossági szempontú vizsgálata. Ez a jogvédelem nem jelenti a perbíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósági eljárást folytatna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}, ami nem adhat alapot számára minden olyan beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] „A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés” {3092/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólagos törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [30] A bíróságok a szabad bizonyítás elve alapján járnak el, és a bíróságok „mérlegelési jogkörébe – bizonyítandó tények, bizonyítási eszközök igénybevétele – tartozó döntések” felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége {3290/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}. A „tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „bizonyítási indítványok elfogadása vagy elutasítása [...] önmagában nem alkotmányossági kérdés” {3183/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [16]}. Nem tekintette az Alkotmánybíróság alkotmányos kérdésnek annak eldöntését sem, hogy az egybehangzó szakértői véleményekkel szemben kellő súlyú bizonyítéknak gondol-e a bíróság egy használati útmutatót, hiszen ez a tényállás megállapításához tartozó kérdés {3216/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]}. Azt azonban már több döntésében is hangsúlyozta a testület, hogy „[sz]élsőséges esetben nem lehet kizárni az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét (ilyen lehet pl. ha az eljáró bíróságok kizárólag az egyik fél bizonyítási indítványainak adnak helyt és a másik felet elzárják az általa állítottak bizonyításától)” {3183/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [17]; 3216/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [18]; 3311/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [14]}; 3029/2024. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [91]}.
- [32] 2.3. Az indítványozó álláspontja szerint az ügyben szélsőséges helyzet valósult meg, amely alaptörvény-ellenessé teszi a bírói döntést.
- [33] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy egy eljárás tisztességességét az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembevételével, az adott eljárás sajátosságai alapján lehet megítélni. Jelen ügyben mindenképpen figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az ügy tárgya a bünszervezetben való részvétel ideje alatt szerzett vagyon eredetének kérdése volt, amely a vagyonekbevétele elrendelésének feltétele. Ebben az esetben a bizonyítási teher megfordul, és a terhelt köteles bizonyítani a vagyon törvényes eredetét.
- [34] Az Alkotmánybíróság áttekintette az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy iratait, és azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság foglalkozott a védelem bizonyítási indítványaival. Az elsőfokú bírósági jegyzőkönyvből egyértelműen kiderül, hogy a törvényszék megkereste a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékes szervét, hogy a vádlott tekintetében a 2018-tól 2022-ig terjedően az adóbevallásait a törvényszék részére küldje meg. Megkereste továbbá a bíróság a vádlott munkáltatóját is arra nézve, hogy közöljék, hogy a vádlott milyen jövedelemmel rendelkezett és milyen béren kívüli vagy más juttatásban részesült. A másodfokon eljáró ítélőtábla

döntésének indokolásában alaposan elemezte és hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett bizonyítékok miért nem bizonyítják azt, hogy a vádlottnak volt megfelelő jövedelme az ingatlan megvásárlásához szükséges kölcsön visszafizetéséhez – ezzel összefüggésben pedig azt, hogy a terhére megállapított korrupciós bűncselekmény elkövetésének idején szerzett ingatlant a hivatkozott kölcsönszerződés alapján, legális forrásból vásárolta meg.

[35] A bíróságok által hozott végzésekből egyértelműen kiderül, hogy a bizonyítási eljárás már kellően hosszú ideje folyamatban volt, és a bíróság biztosította a terhelt számára annak lehetőségét, hogy bizonyíthassa, hogy az érintett ingatlant kölcsönszerződés útján, legális forrásból szerezte. A 17.Bpk.406/2023/10. végzés is utal arra, hogy már ekkor is vizsgálat alatt állt az, hogy volt-e munkahelye, vizsgálták az adóbevallásokat, jövedelemről szóló igazolásokat, illetve egyéb szerződéseket, többek között az adásvételi szerződést, jelzálogszerződést. A Bpkf.I.415/2023/3. végzésben a bíróság már azt is vizsgálta, hogy a bizonyítékok kétséget kizáróan bizonyítják-e azt, hogy a hivatkozott kölcsönszerződés valóban létrejött-e a felek között, és a terhelt az egyébként a vádhatóság által elkobozni indítványozott ingatlant abból vásárolta-e meg. A Bpkf.I.365/2024/5. végzés azt is rögzítette, hogy a védelem az ügyészi fellebbezésre tett észrevételben hivatkozott a vádlott munkaviszonyára és az abból származó jövedelemre, de elmulasztotta csatolni a terhelt jövedelméről szóló igazolást, illetve a kifizetést igazoló dokumentumot.

[36] 3. Az Alkotmánybíróság az ügy rendelkezésre álló iratai alapján megállapította, hogy az indítványozó nem volt elzárva bizonyítási indítványok, észrevételek megtételétől, az ügyben már korábban is felmerült az ingatlan törvényes eredetének bizonyítása, a munkahely, valamint a jövedelem igazolásának szükségessége, amellyel kapcsolatban az indítványozónak volt lehetősége a szükséges dokumentumok benyújtására. Lényeges továbbá az is, hogy ezen kérdések tekintetében a bizonyítási teher, azaz a vagyon törvényes eredetének a bizonyítása az indítványozót terhelte. Mindezekre tekintettel nem állapítható meg az a szélsőséges eset, amely a konkrét ügyben a bizonyítással összefüggésben alkotmányossági kérdést vetne fel, ezért nem sérültek a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben álló terhelti jogok. Az Alkotmánybíróság áttekintette az ügy releváns tárgyalási jegyzőkönyveit, melyek alapján nem volt megállapítható az sem, hogy az indítványozó kérdezési, észrevételezési jogát a bíróság szabályellenesen korlátozta vagy elvonta volna, így a fegyverek egyenlőségéhez ehhez a ponton szorosan kapcsolódó hatékony védelemhez való jog sérelmét sem állapította meg az Alkotmánybíróság.

[37] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat során azt állapította meg, hogy nem sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga, valamint a XXVIII. cikk (3)

bekezdésében foglalt védelemhez való joga sem, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2025. november 11.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
előadó alkotmánybíró